

Cu c b u c gi a k t n kém nh t l ch s .

WASHINGTON DC (NV) - V i m t tr ng h p đ o ng c tình th ngo n m c trong b u c t h n n a th k qua, hôm Th Ba đ ng C ng Hòa đã giành l i đ c H Vi n, b m t qua hai k b u c năm 2006 và 2008, b ng m t chi n th ng áp đ o trong m t cu c b u c đ c cho là t n kém nh t t tr c t i nay.

K t qu s kh i lúc quá n a đêm, gi California, cho bi t C ng Hòa đã chi m đ c 234 gh , Dân Ch 180 gh , trong khi s gh còn l i ch a đ c đ nh đ o t. H Vi n có 435 gh và đ ng nào có 218 tr lên là n m quy n đa s . Tr c b u c , Dân Ch chi m 255 gh và C ng Hòa 178. Còn l i là hai gh tr ng.

Ch t ch H Vi n Tân c John Boehner. (Hình: AFP/Getty Images)

Nh v y, sau ngày Th Ba, đ ng C ng Hòa tăng thêm đ c 56 gh , v t qua con s 54 gh mà h th ng đ ng Dân Ch trong cu c “cách m ng” h i năm 1994, tái chi m H Vi n l n đ u tiên trong 40 năm và đ a Dân Bi u Newt Gingrich lên làm ch t ch H Vi n.

H n th n a, đ ng C ng Hòa đã b ng đ c m t s dân bi u m i vào H Vi n và m t s “c u chi n binh” đ y quy n l c c a đ ng Dân Ch , đ c bi t là nh ng ng i mà ch cách đây vài tu n đ c xem là ch c ch n tái đ c c , bao g m Dân Bi u John Spratt c a South Carolina, đã H Vi n 28 năm và là ch t ch y Ban Ngân Sách, và Dân Bi u Ike Skelton c a Missouri, ch t ch y Ban Quân L c.

Đ ng C ng Hòa cũng th ng h n m t ch c gh t i các đ a h t mà TNS John McCain t ng th ng trong cu c b u c t ng th ng năm 2008.

N n th t nghi p làm h i đ ng c m quy n

T i các ti u bang vùng “Rust Belt,” t c là các ti u bang công nghi p b th t nghi p nhi u, đ ng C ng Hòa th ng hai gh t i Indiana, năm gh t i Ohio, năm gh t i Pennsylvania, ba gh t i Illinois và hai gh t i Michigan.

T i Th ng Vi n, đ ng Dân Ch cũng b m t gh , dù ti p t c gi quy n ki m soát. T ng c ng, đ ng Dân Ch còn gi 51 gh và đ ng C ng Hòa gi 47 gh , trong khi hai gh khác còn ch k t qu .

Tr c b u c , trong s 100 gh i Th ng Vi n, đ ng Dân Ch có 57 gh , đ ng C ng Hòa có 41 gh . Riêng hai gh c a đ ng Đ c L p th ng bi u quy t theo phía Dân Ch .

T i Indiana, ng c viên Dan Coats c a đ ng C ng Hòa th ng chi c gh do TNS Evan Bayh c a đ ng Dân Ch v h u b tr ng. Năm gh mà đ ng C ng Hòa th ng thêm i Th ng Vi n là t i các ti u bang Wisconsin, Arkansas, Illinois, North Dakota, và Pennsylvania.

K t qu này không khác v i d đoán t nh ng th i gian cu i cùng tr c b u c . Trong khi Hoa K còn đang ch t v t đ thoát kh i cu c đ i suy thoái, m i quan tâm chính c a nhi u c tri ch c ch n ph i là v n đ kinh t .

T l th t nghi p theo tnh toan chnh th c l 9.6% nh ng th c t c th t i g n 17%. T i nh ng ti u bang c c cu c tranh c then ch t, t l th t nghi p c n t h n: Nevada 14.4%, Ohio 10%. M c t n nhi m i v i T ng Th ng Obama ch c n 45% d ch a h n l qu th p. M c t n nhi m i v i Qu c H i xu ng d i 20%.

Trong s g n 100 đ n v b u c đ c coi l s c tranh ch p quy t li t, C ng H a n m ph n th ng g n h t v ng i ta đ đ o n l C ng H a s chi m th m t 50 đ n 90 gh H Vi n trong khi h ch c n chi m th m 40 gh l gi nh đ c đ s .

Ti n tranh c h ng t

Cu c b u c gi a k l n n y “ng n” m t s ti n chi ti u k l c. Theo Center for Responsive Politics, m t t ch c b t v l i chuy n theo d i ti n tranh c , cu c b u c n m 2010 t n t i \$3.5 t .

Ch ri ng cu c t ng tuy n c ng y 2 th ng 11 v a qua, y Ban V n Đ ng Qu c H i đ ng Dân Ch chi ra \$145 tri u trong khi t ch c t ng t b n đ ng C ng H a x i h t \$121 tri u.

S ti n đ ng Dân Ch chi ra t ng đ ng g n g p i s ti n h chi ra trong cu c b u c l n tr c v h n g p n m l n s ti n đ ng C ng H a chi ra khi h th ng H Vi n l n tr c.

Ngo i ra, c c ng c vi n đ ng C ng H a chi ra \$419 tri u trong khi ph i đ ng Dân Ch chi ra \$421.5 tri u.

Nh ng c c t ch c b n ngo i c a đ ng C ng H a i chi t i \$189.5 tri u trong khi ph i Dân Ch x i \$89 tri u.

T i 37 cu c b u c th ng đ c, hai b n c ng chi ra r t nhi u m đ ng k nh t l t i California, khi ng c vi n Meg Whitman chi ra kho ng \$165 tri u v ng c vi n Jerry Brown chi ra ch ng \$25 tri u.

Khi T ng Th ng Obama vào Tòa B ch c năm 2009, hai trong ba ng i dân M tin t ng đ ng Dân Ch có kh năng gi i quy t tình tr ng kinh t . S ki n này cũng đã t ng th y trong nh ng k suy thoái tr c kia vì dân M tin đ ng Dân Ch b nh v c gi i dân trung bình. Và T ng Th ng Obama cũng áp đ ng ph ng cách c đi n trong vi c đ ng đ u v i kh ng ho ng: kích thích kinh t b ng ngân kho n chi tiêu l n c a chính quy n và gi m thu . Nh ng g n hai năm sau, bi n pháp c u v n kinh t đã không thành công và đ ng Dân Ch m t uy tín.

Có hai lý do chính trong th t b i c a n l c này. Th nh t là ph ng pháp s đ ng không thích h p v i th c tr ng c a cu c suy thoái hi n nay và v i m c đ n ng n c a nó c n ph i m t th i gian r t dài m i có th h i ph c.

Th hai là chính quy n Obama tính toán sai khi đã c g ng đ y m nh c i t y t và nh ng ch ng trình khác khi n dân chúng c m th y n n th t nghi p không đ c u tiên chú tr ng và tình tr ng này kéo dài cho đ n cu c b u c gi a nhi m k .

Ngân kho n kh ng l \$787 t đ a vào k ho ch c u nguy kinh t đã không đ c s đ ng hi u qu ho c là ch a đ . Trong khi đó, phía Dân Ch b nh ng phê phán ch trích m nh m c a phía C ng Hòa.

Dù v i lý do gì thì nói chung đây cũng là th c t b nh th ng c a m t đ ng n m hành pháp: luôn luôn b th t th trong cu c b u c gi a k . Có đ i u l n này, đ ng Dân Ch ch u h u qu n ng n là m t h n đa s t i H Vi n và tuy còn gi đ c Th ng Vi n nh ng trong m t đ i u ki n khó khăn v i đa s không m nh l m.

Dân Bi u John Boehner (C ng Hòa-Ohio), lãnh t kh i hi u s và s tr thành ch t ch H Vi n, tuyên b sau cu c b u c hôm Th Ba r ng, “Trên toàn qu c, chúng ta ch ng ki n s ph n đ i chính quy n Washington, ph n đ i chính quy n l n (nghĩa là chi tiêu nhi u và tr c ti p đ i u khi n hay can đ vào nh ng ch ng trình l n), ph n đ i các chính tr gia không nghe ti ng nói c a ng i dân.”

Ông Boehner cam k t s đ a ra đ ng l i k ho ch hi u qu đ c u v n kinh t , ti t gi m chi tiêu và gi i h n ch tr ng chính quy n l n. Đ i u này có nghĩa là có th gi i tr m t s nh ng ch ng trình c a chính quy n trong đó có c i t y t và tr c p xã h i khác. (HC)

